

Miroslav Palinkaš

VUPIKOVE INICIJATIVE OBNOVE VINOGRADARSTVA U VINODOLU

Vinodol je “bogom dan” kraj za razvoj vinogradarstva (naziv nije dobio po riječi vino nego vinograd, dolina vinograda, trsja), što su uočili i najstariji žitelji ovog kraja, Iliri i Rimljani, a vješto koristili i doseljeni Hrvati, preuzevši tradiciju vinogradarstva. Vinodolska vlastela, ponajviše Frankopani i Zrinski, imali su tu velike površine zasađene trsjem, te su proizvodili vino i preko morskih luka izvozili ga. To je prevladavalo sve do 18. stoljeća, kada počinje zamirati gospodarstvo u Vinodolu i seliti se na obalni pojas, gdje se razvija trgovina, promet, a kasnije i turizam. Ne mogavši zaposliti sve svoje žitelje, javlja se velika nezaposlenost, te se naši ljudi prihvaćaju zidarstva i kamenarstva, što dalje vodi siromašenju vinodolskih vinograda i ukupne poljoprivrede.

Zastoj u gospodarstvu Vinodola produžava se do današnjeg dana, kulminirajući poslije II. svjetskog rata, te je danas jedva nešto malo gospodarske aktivnosti. Tek u novije vrijeme, unazad desetak godina kao da se otvaraju neki novi izgledi za obnavljanje gospodarstva, ponajviše vinogradarstva i povrtlarstva, trgovine i ugostiteljstva, nekih obrta i sl.

Pozornost namjernika privlače dvije gospodarske inicijative, koje su zgodno povezane uz tzv. vinski put na Pavlomiru, s dominantno vinogradarskom i vinarskom aktivnošću. Prepoznatljive, prva po vinarskom gospodaru Sokoliću, a druga po Vupikovom pogonu. O njemu i ukratko izvještava njegov prvi čovjek M. Palinkaš.

Nakon vukovarske tragedije mala skupina (njih sedmorica) Vupikovih radnika (6. lipnja 1992. godine) došla je u Pavlomisir, na posjed koji je držala Voćarsko-vinogradarska zadruha iz Zagreba, pa kao njihovi partneri počinju privrednu aktivnost koju su prekinuli u starom, vukovarskom kraju. Za njih je to bila posve nova situacija, koju nisu poznavali, te su započeli sa širokim programom poljodjelskih poslova (zasadili petnaestak kultura), istražujući koji će najbolje zadovoljavati. Trebalo je učiti i privikavati se na ovaj kraj, koji je bio umnogome poseban u odnosu na njihov raniji. Danas, skoro desetak godina kasnije, i na očigled se vidi da su uspjeli i postali ugledno vinodolsko gospodarstvo, što je priznalo i Gradsko vijeće dodijelivši im u 2000. godini Nagradu Grada Novog Vinodolskog.

Tražeci prikladan gospodarski program, osobito nakon što ih je napustila VVZ iz Zagreba (1994.), najprije su počeli sa pšenicom i uzgojem nekih povrtnih kultura i proizvodnjom loznih cjepova. Prve pokušaje s lozom učinili su 1994. godine, zasađivši nekoliko sorti. Pokazalo se to dobrim potezom, te su 1999. godine zasadili novih 9 ha vinograda, godinu dana poslije još 4 ha, te 2001. opet 5 ha, te danas imaju zasađeno 12 ha vinograda sa oko 60.000 sadnica. U planu im je proširiti vinograd na 30 ha.

Uz to ide i povrtlarstvo, pa planiraju od sadašnjih 5 ha proširiti na 12 ha. I dalje se bave proizvodnjom loznih cjepova, te podrumarstvom i trgovinom.

Tome je prilagođena i infrastruktura – vinski podrum, konoba i trgovina. Sve se nado-vezuje na vinski put, te zajedno sa susjedima čini znakovit vinski kompleks.

Zanimljiv im je asortiman loze, a pogotovo što uzgajaju autohtone sorte, te tako čuvaju i dalje razvijaju tradiciju, pa imaju proizvod koji vrlo dobro reklamira ovaj kraj, Vinodol. Sve to skupa primjer je da se u Vinodolu može obnoviti vinogradarstvo i vinarstvo, te povrtlarstvo i biti unosnim načinom privređivanja. Kao takvo komplementarno je ugostiteljstvu i turizmu, kako u samom užem području Vinodola tako isto i u obalnom, gdje se može nuditi domaće vino, osobito ako se proizvede ekološki čisto, zdravo. Oni su i primjer drugima, kao nosioci poduzetničke inicijative i savjetodavci. Primjerom i savjetom pomažu Vinodolcima, a svojim poduzetničkim programom utiru put revitalizaciji Vinodola.

Za sada je to Vupikov pogon, ali će zasigurno izrasti u samostalan privredni subjekt i širiti se izvan Pavlomira, samostalno ili u kooperaciji s drugima, posebno s vinarskom zadru-gom, koja se također javlja kao respektabilan gospodarski subjekt.

SAŽETAK

Skupina Vukovaraca, bivših djelatnika Vupika, nakon tragičnih događaja u Vukovaru, našla se u Vinodolu i ovdje nastavila s poslovima svoje struke, ponajviše vinogradarstvom. Osnovali su poslovnu jedinicu Vupika i do danas postigli izvanredne rezultate, što je priznalo i Gradsko vijeće Novoga, dodjelivši im zato Nagradu Grada za 2000. godinu. Na području Pavlomira organizirali su vinograd, i u tri godine posadili oko 60.000 sadnica vinove loze na 14 ha vrlo prikladne zemlje za uzgoj loze. Uz to imaju i trgovinu, kojom se služe i stanovnici okolnih mjesta, zbog širokog asortimana ponude i nešto nižih cijena.

Ključne riječi

Vupikov pogon, Pavlomisir, vinogradarstvo, vinarstvo, revitalizacija Vinodola

Bilješka o piscu

Miroslav Palinkaš, Bribir, dipl.ing.agronomije,
jedan od utemeljitelja Vupikova pogona u Pavlomiru